

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Петриківського обласного геріатричного пансіонату
15.10.2025

м. Тернопіль, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 15.10.2025 року групою НПМ здійснено відвідування Петриківського обласного геріатричного пансіонату (далі – заклад, пансіонат).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Криницький Олександр Миколайович, представник Уповноваженого у Тернопільській області (керівник групи НПМ);

Трінька-Яворська Тетяна Іванівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Сапужак Софія Михайлівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Біловус Людмила Романівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Коновалова Вікторія Віталіївна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Шевченко Уляна Степанівна, представниця громадської організації.

Загальна інформація

Заклад знаходиться за адресою: вулиця Зелена, будинок 15, село Петриків, Тернопільський район, Тернопільська область, 47720 (фото 1).

Директор закладу – Глушок Степан Васильович.

Відповідно до Статуту, затвердженого рішенням Тернопільської обласної ради від 17.06.2025 № 1243, пансіонат є стаціонарним закладом соціального захисту, що утворюється для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку та особами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів.

Згідно наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про ліцензування медичної практики» від 30.09.2023 № 1716, заклад отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

Територія закладу огорожена. На території є прогулянкова зона та альтанки. Пансіонат розміщується у чотириповерховій будівлі, яка має декілька входів, у тому числі облаштований вхід для безперешкодного доступу маломобільних груп населення (фото 2). Також усередині будівлі наявний ліфт.

Штатна чисельність працівників пансіонату становить 112 штатних одиниць, з них медичний персонал – 58 штатних одиниць.

Працівники закладу вчасно проходять профілактичні медичні огляди, що підтверджується особистими медичними книжками.

Посадові інструкції медичного персоналу містять пункт щодо заборони катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Заклад розрахований на розміщення 185 осіб. На день відвідування у закладі перебувало 176 осіб (79 – чоловіки, 97 – жінки), з них 78 – ліжкових хворих, 18 осіб мають діагноз «цукровий діабет». Серед підопічних 40 є внутрішньо переміщеними особами.

З початку 2025 року на день відвідування у закладі померло 32 особи, переважно через діагноз серцево-судинна недостатність та інші супутні хвороби.

У закладі наявне щоденне, перспективне та дієтичне меню.

Згідно результату дослідження від 30.06.2025 № 925062576, зразок питної води закладу відповідає вимогам Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до питної, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10).

Температурний режим у житлових кімнатах та інших приміщеннях відповідає нормам. Вікна закладу незагратовані, природне та штучне освітлення в житлових кімнатах закладу задовільне. Підопічні користуються власними речами, в тому числі мобільними телефонами.

У закладі облаштована бібліотека (фото 3), зала для перегляду телепередач (фото 4) та молитовний простір (фото 5). Коридори відділення обладнано поручнями, чим забезпечено особливі вимоги до середовища маломобільних груп населення. Згідно потреб підопічні забезпечені ліками, памперсами, засобами для пересування, протипролежневими матрацами (фото 6-8).

Під час відвідування перевірено формування, ведення та зберігання особових і медичних справ підопічних. Усі підопічні мають документи, що посвідчують особу, у документах наявні інформовані добровільні згоди пацієнтів та актуальні індивідуальні програми реабілітації осіб з інвалідністю.

У пансіонаті наявна аптека, усі ліки зберігаються належним чином та містять актуальні терміни дії. Згідно листів лікарських призначень, підопічні вчасно та у повній мірі отримують необхідне лікування.

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 25 підопічними закладу. Скарг на жорстоке поводження та якість догляду від підопічних не надходило. Харчуванням та ставленням персоналу задоволені.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 18.08.2021 року.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились рекомендації:

Тернопільській обласній державній адміністрації:

забезпечити належний контроль за діяльністю пансіонату з метою реалізації прав підопічних закладу та усунення порушень виявлених під час відвідування.

Петриківському обласному геріатричному пансіонату:

вжити заходів щодо отримання ліцензії на провадження медичної практики;

обладнати в кімнатах ліжкових хворих підопічних кнопки виклику медичного персоналу;

вжити заходів для забезпечення умов перебування осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, облаштувати розумні пристосування в коридорах, забезпечити підопічних приліжковими столиками;

організувати прогулянки на свіжому повітрі особливо маломобільних підопічних;

забезпечити приватність під час здійснення санітарно-гігієнічних процедур підопічним;

створити безпечні умови перебування підопічних.

Рекомендації надані за результатом попереднього відвідування виконанні частково.

I. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 24 Конституції України, стаття 3 Загальна декларація прав людини, стаття 2 Конвенції про захист прав людини).

1. У підвальному приміщенні пансіонату облаштовано укриття, проте заклад не має акту Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) про відповідність цього приміщення вимогам до захисних споруд цивільного захисту. Відсутність підтвердження ДСНС щодо стану та готовності укриття свідчить про неналежне виконання вимог Кодексу цивільного захисту України та ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту», а також створює ризики для безпеки підопічних у разі надзвичайної ситуації.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 49 Конституції України, Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»).

2. У закладі наявне приміщення карантинної кімнати для попередження поширення інфекційних захворювань, проте воно використовується як житлова кімната, а не за призначенням. Така практика унеможливорює своєчасну ізоляцію осіб із підозрою або підтвердженими інфекційними захворюваннями та створює ризики поширення інфекцій серед підопічних і персоналу. Це не відповідає вимогам Заходів та засобів щодо попередження інфікування під час догляду пацієнтами, затверджених наказом МОЗ України від 03.08.2020 року № 1777, які є обов'язковими для всіх закладів, що надають соціальні послуги, незалежно від форми власності та підпорядкування.

3. Під час ознайомлення із документацією встановлено, що між закладом та Комунальним підприємством Тернопільської обласної ради «Профілактична дезінфекція» укладено договір від 20.01.2025 № 11 про надання послуг із санітарно-гігієнічної обробки приміщень, водночас під час відвідування підопічні пансіонату,

які проживають на другому та четвертому житлових поверхах, повідомили про наявність мишей та тарганів у приміщеннях (фото 9).

Наявність гризунів і комах свідчить про неналежний санітарний стан житлових зон та недостатнє проведення заходів із дератизації та дезінсекції, що порушує вимоги статті 18 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» та створює ризики для здоров'я підопічних.

4. Під час огляду харчоблоку встановлено, що частина продуктів харчування зберігається без маркування (фото 10, 11), а стеля та стіни харчоблоку містять сліди плісняви (фото 12), що є порушенням положень статей 20, 49 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

Відсутність маркування унеможлиблює контроль за строками придатності та умовами зберігання, що створює ризики для здоров'я підопічних. Пліснява на стелі харчоблоку створює ризик мікробіологічного забруднення їжі та загрожує безпеці харчування.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод).

5. Пунктом 2 розділу VIII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 передбачено, що заходи особистого догляду здійснюються при зачинених дверях або за ширмою та з обмеженою кількістю помічників тільки надавачем соціальної послуги, який має спеціальну підготовку та навички. Водночас у відділенні відсутні ширми, що не забезпечує належного рівня приватності під час гігієнічних процедур.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 26 Конвенції про права осіб з інвалідністю, Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», статті 23, 7 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»).

6. Приміщення закладу не у повній мірі пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та підопічних, які належать до маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» (далі – ДБН В.2.2-40:2018), а саме: архітектурні елементи будівлі, зокрема внутрішні сходи, пороги не оснащені попереджувальними контрастними смугами, що є порушенням вимог підпунктів 8.4.2. ДБН В.2.2-40:2018 (фото 13).

7. Відповідно до пункту 11.9 ДБН В.2.2- 40:2018 окремі санітарно-гігієнічні приміщення повинні бути обладнані тривожною сигналізацією. Кнопка сигналізації повинна передбачати можливість користування нею людиною, яка сидить у кріслі колісному (на унітазі або користується душем, яка впала і або лежить у будь-якому місці на підлозі).

У той же час, у санітарно-гігієнічних приміщеннях відділення тривожна сигналізація відсутня (фото 14, 15).

8. У житлових кімнатах відділення відсутні кнопки виклику персоналу, що створює проблеми для підопічних, які відносяться до маломобільних категорій осіб при повідомленні персоналу закладу у разі виникнення потреби в екстреній допомозі.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що охоплює достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

9. Групою НПМ встановлено, що у кімнаті 29 кран потребує заміни, у кімнаті 36 кран протікає протягом трьох місяців, у кімнаті 65 не працює розетка. У деяких кімнатах шафи потребують заміни.

10. У ході відвідування пансіонату групою НПМ встановлено перенаселення у деяких кімнатах, ліжка розміщено впритул одне до одного, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам пункту 6.1.2.4 ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007) (фото 16).

11. У порушення вимог пункту 8.3.3 ДБН В.2.2-18:2007, у кімнатах відсутні настінні комбіновані світильники загального та місцевого освітлення над кожним ліжком.

12. У деяких кімнатах недостатня кількість твердого інвентарю, а саме: стільців за кількістю місць, столів, що суперечить розділу VI Наказу Мінсоцполітики від 19.08.2015 № 857 «Про затвердження Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення». (фото 16).

13. Підопічні закладу харчуються з металевого посуду. Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у пункті 35 Восьмої Загальної доповіді [CPT/Inf (98) 12] зазначає, що слід надавати підопічним можливість використовувати елементи звичайного «нелікарняного» життя – наприклад, користуватися відповідним посудом та столовими приборами, що є невід'ємною частиною програми психосоціальної реабілітації.

Порушення права на ефективні засоби юридичного захисту (стаття 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 40, 57, 59 Конституції України).

14. Інформаційний стенд розміщено біля приймальні, а не у житлових корпусах, що обмежує до них доступ підопічним закладу.

Крім того, на стенді відсутня інформація про права підопічних та правила пансіонату. Також, для забезпечення права на ефективні засоби правового захисту на стендах має зазначатися актуальна контактна інформація щодо центрів надання безоплатної правничої допомоги та адвокатів, які включені до Реєстру адвокатів та надають безоплатну вторинну правничу допомогу, оскільки мешканці закладу

відповідно до статті 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» визначені суб'єктами права на безоплатну вторинну правничу допомогу.

Зазначена інформація має бути розташована у доступному місці, що дозволяє підопічним використовувати її у будь-який час та не залежати від сторонніх осіб.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Тернопільській обласній військовій адміністрації:

забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених в ході відвідування Петриківського обласного геріатричного пансіонату.

2. Петриківському обласному геріатричному пансіонату:

вжити заходів для отримання акту ДСНС про відповідність приміщення вимогам щодо готовності укриття;

забезпечити використання приміщення карантинної кімнати за призначенням;

забезпечити проведення позачергових дератизаційних та дезінсекційних заходів у всіх житлових приміщеннях та допоміжних зонах закладу;

забезпечити обов'язкове маркування всіх відкритих та пересипаних продуктів харчування та усунути сліди плісняви у харчоблоці;

облаштувати житлові кімнати, у яких проживає більше ніж одна особа, ширмами для забезпечення приватності;

створити безпечні умови перебування у пансіонаті для осіб з інвалідністю;

забезпечити заміну несправних кранів і розеток, а також оновити зношені шафи у відповідних кімнатах;

забезпечити належні умови проживання підопічних у житлових кімнатах;

надавати підопічним можливість використовувати звичайний (не металевий) посуд;

розмістити у вільному доступі інформацію з контактами центрів з надання безоплатної правничої допомоги.

Додатки: фотоматеріали на 4 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого
у Тернопільській області**

Олександр КРИНИЦЬКИЙ

Фототаблиця до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

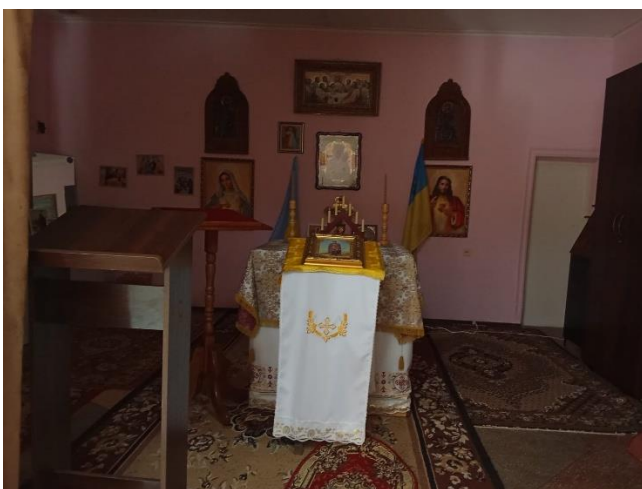

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

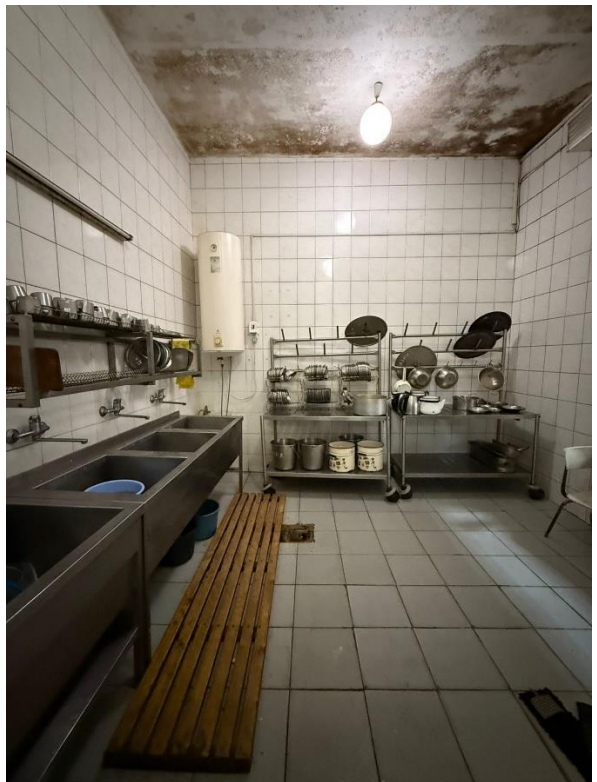
Фото 10

Фото 11

Фото 12

Φοτο 13

Φοτο 14

Φοτο 15

Φοτο 16

